

Sygn. akt II Ca 810/19

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Grażyna Kobus

Sędziowie: SO Maciej Ejsmont

SO Aleksandra Żurawska / spr. /

po rozpoznaniu w dniu 24 września 2020 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku E. P. (1)

przy udziale W. P., K. J. (1), D. G. (1), B. Z. i D. Z.

o stwierdzenie nabycia spadku po zmarłym S. P.

na skutek apelacji uczestników postępowania B. Z. i D. Z.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Ś.

z dnia 30 lipca 2019 r., sygn. akt (...)

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Świdnicy.

(...)

Sygn. akt II Ca 810/19

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 30 lipca 2019 r., sygn. akt (...) Sąd Rejonowy w Ś. w pkt. I stwierdził, że spadek po S. P. zmarłym dnia (...) r. w Ś., ostatnio stale zamieszkałym w Ś. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 16 kwietnia 2008 r. nabyła żona E. P. (1) (córka J. i F.) w całości, w pkt. II przyznał adw. M. N. kwotę 120 zł tytułem wynagrodzenia za pełnienie funkcji kuratora procesowego dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników B. Z. i D. Z., zaś w pkt. III nakazał wnioskodawczyni aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Ś. kwotę 24 zł tytułem brakujących kosztów sądowych.

Sąd Rejonowy ustalił, że S. P. zmarł (...) w Ś.. W chwili śmierci pozostawał on w związku małżeńskim z wnioskodawczynią E. P. (1). Z tego małżeństwa dzieci nie było, natomiast z poprzedniego związku spadkodawca miał troje dzieci: uczestnika W. P., E. P. (2) i R. Z.. E. P. (2) i R. Z. zmarły przed S. P.. E. P. (2) miała córkę- uczestniczkę K. J. (2), zaś R. Z. miała troje dzieci- uczestników D. G. (1), B. Z. i D. Z.. S. P. nie miał dzieci pozamałżeńskich. Na

mocy testamentu w formie aktu notarialnego z dnia 16 kwietnia 2008r spadkodawca powołał do całego spadku po sobie żonę- wnioskodawczynię E. P. (1).

W ocenie Sądu Rejonowego testament S. P. jest ważny i został on sporządzony w prawidłowej formie. Zdaniem Sądu testament ten nie został podważony i wobec niego nie zostały wniesione żadne uzasadnione zarzuty. Twierdzenia kuratora dotyczące testamentu były natomiast bezzasadne, gdyż nie zostały one w żaden sposób uprawdopodobnione.

Apelację od powyższego postanowienia wniósł kurator dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników postępowania B. Z. i D. Z., zaskarżając je w części, tj. w zakresie pkt. I postanowienia. Zaskarżonemu postanowieniu zarzucił naruszenie przepisów postępowania, a to:

1. art. 217 § 1-3 k.p.c., art. 227 k.p.c. i art. 248 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez bezzasadne oddalenie wniosku dowodowego kuratora o zobowiązanie wnioskodawczyni do udzielenia informacji jaka była przyczyna zgonu spadkodawcy, czy spadkodawca w 2008 r. chorował na jakiegokolwiek choroby przewlekłe lub inne schorzenia, a także do przedłożenia karty zgonu spadkodawcy oraz ewentualnej dokumentacji lekarskiej będącej w posiadaniu wnioskodawczyni, co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy;
2. art. 670 § 1 k.p.c. poprzez zaniechanie zbadania ważności testamentu notarialnego z dnia 16 kwietnia 2009 r., co doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy.

Wobec powyższego wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy zważył: Apelacja doprowadziła do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym, a to wobec konieczności przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości- art. 386 § 4 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc. Na wstępie należy zaznaczyć, że Sąd odwoławczy rozpoznał przedmiotową sprawę na posiedzeniu niejawnym, a to w oparciu o przepis art. 15 zzs⁽³⁾ ust. 1 ustawy z 2 marca 2020r o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...), innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

Przechodząc do oceny apelacji należy stwierdzić, że zarzuty w niej podniesione są słuszne. W przedmiotowej sprawie Sąd I instancji przeprowadził całe postępowanie dowodowe na jednej rozprawie w dniu 26 marca 2019r / dokonano wówczas otwarcia i ogłoszenia testamentu S. P., odebrano zapewnienia spadkowe i przesłuchano uczestników w charakterze stron / . Trzeba podkreślić, że tych czynności procesowych dokonano, mimo tego, że dwóch uczestników / B. Z. i D. Z. / nie zostało w ogóle powiadomionych o terminie tejże rozprawy, zaś kurator ich reprezentujący został ustanowiony dopiero w dniu 8 maja 2019r, kiedy to Przewodniczący wydał stosowne zarządzenie. Sąd Rejonowy na rozprawie pytał wnioskodawczynię oraz uczestnika W. P. o adresy tychże uczestników. Mimo tego, że wujek uczestników W. P. oświadczył, że D. Z. obecnie przebywa w K. i raz W. P. udało się do niego dodzwonić, Sąd nie odebrał od uczestnika W. P. numeru telefonu D. Z.. Z akt sprawy wynika również, że uczestniczka D. G. (1) jest siostrą uczestników B. Z. i D. Z., Sąd I instancji / nawet pomimo wyraźnego wniosku kuratora zawartego w odpowiedzi na wniosek (...) / nie zwrócił się do tejże uczestniczki o podanie informacji czy jest jej znany adres rodzeństwa. Pomijając więc wszelkie możliwości ustalenia adresu Sąd I instancji wyznaczył kuratora dla nieznanych z miejsca pobytu uczestników, co w ocenie Sądu Okręgowego uznać należało za przedwczesne. Wskazać w tym miejscu należy, iż w postępowaniu spadkowym Sąd ma obowiązek w dużej mierze działać z urzędu, a zatem w jego gestii pozostawało w pierwszej kolejności odnaleźć uczestników postępowania, a po wykorzystaniu wszelkich mechanizmów dopiero ustanowić kuratora dla nich. Sąd I instancji takich czynności nie podjął, a pomimo braku osób zainteresowanych w sprawie, na rozprawie w dniu 26 marca 2019 r. przeprowadził postępowanie dowodowe. Z kolei na ostatniej rozprawie, która miała miejsce w dniu 30 lipca 2019r, w której już uczestniczył kurator uczestników B. Z. i D. Z., Sąd Rejonowy zupełnie bezzasadnie oddalił wnioski dowodowe kuratora zmierzające do ustalenia de facto ważności testamentu S. P.. Nie można bowiem kuratorowi odmówić prawa do domagania się przeprowadzenia postępowania dowodowego w kierunku ustalenia ważności testamentu, choćby poprzez uzupełniające przesłuchanie wnioskodawczyni dotyczące tego w jakim stanie zdrowia i świadomości znajdował się spadkodawca w chwili sporządzenia testamentu. Wnioski

dowodowe kuratora w tym zakresie powinny zostać uwzględnione, zwłaszcza w sytuacji, gdy całe postępowanie dowodowe zostało przeprowadzone pod nieobecność uczestników B. Z. i D. Z., a reprezentujący ich kurator został ustanowiony dopiero później.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 kpc uchylił zaskarżone postanowienie, gdyż w sprawie istnieje konieczność przeprowadzenia ponownie postępowania dowodowego w całości.

Rozpoznając sprawę na nowo Sąd Rejonowy przede wszystkim podejmie wszelkie niezbędne czynności celem ustalenia adresu uczestników B. Z. i D. Z. / w tym zwróci się do uczestniczki D. G. (1) i pozostałych uczestników będących przecież osobami spokrewnionymi o uzyskanie informacji czy znane im są aktualne adresy B. Z. i D. Z., na marginesie należy wskazać, że odpowiednie czynności mające na celu ustalenie adresów tych osób powinien również podjąć kurator, gdyż jest to jeden z jego podstawowych obowiązków /. Ponadto w zależności od wyniku tych ustaleń Sąd albo po dokonaniu prawidłowych zawiadomień wszystkich uczestników, albo z udziałem kuratora przeprowadzi ponownie całe niezbędne postępowanie w niniejszej sprawie, uwzględniając oczywiście wnioski kuratora zmierzające do wyjaśnienia kwestii ważności testamentu S. P..

Dopiero po przeprowadzeniu całego postępowania dowodowego i ocenie testamentu, Sąd I instancji zgodnie z obowiązującymi przepisami wyda stosowne rozstrzygnięcie.

(...)

Sygn. akt (...)(...) dnia 24 września 2020 r.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

(...)

(...) W. P., K. J. (1) oraz D. G. (2) (...)

-(...)B. Z. i D. Z. – adw. M. N.;

3. (...)

(...)